

OPEX

www.opex.ir
mail@opex.ir

پیشہادات مربوط به کد تعرفه های محصولات پالایسی مشمول ماده (۸) آین نامه تبصره

ع اصلاح بند (۱) ماده (۸) آین نامه اجرایی تبصره (ع) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون اصلاح

قانون مبارزه با تاقچاق کالا و ارز (مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۱۰)

(ویرایش اول)

شناسنامه گزارش:

تهیه شده در واحد پژوهش اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

تهیه و تدوین: هیأت رئیسه کمیسیونهای تخصصی

ناظر: احمد معروفخانی، فریدون اسعدی، سعید رفیعی‌فر، هادی ابراهیمی

تاریخ انتشار: تیر ماه ۱۴۰۲

پیشواست مربوط به کد تعرفه‌های محصولات پالایشی مشمول ماده(۸) آئین نامه تبصره عاصلاح بند(۱) ماده(۸) آئین نامه اجرایی

تبصره (ع) بند(ح) ماده(۲) مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (صوب ۱۰/۱۱/۱۴۰۰)

اظهار نظر کارشناسی و ارائه پیشنهاد

براساس تبصره (ع) از بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب بهمن ماه سال ۱۴۰۰، کلیه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور موظفند ارز مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به بانک مرکزی بفروشند و یا با تأیید بانک مرکزی نسبت به فروش آن به سایر اشخاص اقدام یا جهت تأمین ارز واردات کالای خود یا بازپرداخت بدھی تسهیلات ارزی استفاده نمایند. آئین نامه این بند در ۱۵/۹/۱۴۰۱ به تصویب هیئت وزیران رسید. بند (۱) ماده (۸) آئین نامه اجرایی مذکور بیان می‌دارد:

کلیه صادرکنندگان محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآوردهای نفتی مکلفند ۱۰۰٪ تعهدات ارزی صادراتی خود را از طریق فروش ارز به صورت حواله در سامانه نیما رفع نمایند.

این شمولیت قانون و آئین نامه مربوط به آن، فعالان حوزه مشتقهای نفتی را دچار مشکلاتی کرده و عملاً مطابق تعاریف مندرج در برخی قوانین فرادستی و دائمی اینگونه فعالیت‌ها مشمول این بخشانمه نیستند و این نوع نگاه نادرست باعث به هم ریختگی در برنامه تولید بنگاه‌های مزبور و در نهایت صنعت شده است و عملاً به کاهش حاشیه سود و بعضًا زیان ده شدن آن‌ها منجر شده است. نکته بسیار مهم این است که این بنگاه‌ها و صنایع مورد نظر مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز برای فعالیت تولیدیشان را با قیمت ارز آزاد در بازار آزاد تهیه می‌کنند و اصلاً از ارز با قیمت مصوب و دستوری برای تهیه مواد اولیه و تجهیزات تولیدی خود استفاده نمی‌کنند. علاوه براین برخی از این صنایع بعضًا مواد و یا خوارک مورد نیاز خود را با رقابت‌های بسیار بالا و حتی تا حدود ۸۰ درصد از بورس انرژی و کالا خریداری می‌کنند. از طرف دیگر به دلیل تحریم از دوره تأمین و تولید و نیز زمان بر بودن انتقال کالا به کشورهای دوردست، رفع تعهد ارزی در مهلت مذکور برای این واحداً دشوار است. از دیگر عواملی که رفع تعهد ارزی صادراتی را برای بخش خصوصی دشوار نموده است، مشکلات زیرساختی همچون کمبود صرافی در کشورهای خارجی برای دریافت ارز و رفع تعهد ارزی است. علاوه بر توضیحات فوق، مراجعة به برخی از قوانین مصوب مجلس گویای این واقعیت است که تعریف و محدودیت مندرج در بند (۱) ماده (۸) مشمول تولیدکنندگان قیر و بقیه فرآوردها و مشتقهای نفتی نظیر پارافین، تولیدکنندگان روغن و تصفیه مجدد (یا دوم) نمی‌شود که در ادامه توضیحات تکمیلی ارائه می‌شود.

۱. قیر فرآورده‌ای است که ماده اولیه آن و کیوم با توم است و این و کیوم با توم در پالایشگاه‌های نفت تولید می‌شود و قیر در پالایشگاه نفتی تولید نمی‌شود. این موضوع در مورد دیگر فرآوردها و مشتقهای نفتی نظیر روغن (اعم از تصفیه اول و دوم) و پارافین هم صادق است.
۲. انواع فرآورده‌های تصفیه دوم از تصفیه پسماند پالایشگاه‌ها استحصل می‌گردد که بازیافت محسوب شده و اقدامی مهم و حیاتی برای حفظ سلامت محیط‌زیست کشور است. حال قرار دادن تولیدکنندگان روغن تصفیه دوم در زمرة صادرکنندگان

فرآوردهای نفتی نکته‌ای قابل تأمل است و باید در مورد رویکردی که آن را در دسته مربوط به فرآوردهای نفتی منظور می‌کند، بازنگری شود. در ضمن در ماده (۱۷) آین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها مصوب سال ۱۳۸۴ هیئت وزیران، ذکر شده که بازیافت کنندگانی که مطابق با قوانین زیست محیطی عمل کنند، مشمول بالاترین تسهیلات خواهد بود. از آن جا که برای تولید این محصولات از مواد اولیه نفتی استفاده نمی‌شود و پایه تولید آن با استفاده از پسماند نفتی است، محصول نهایی نیز یک فرآورده نفتی به شمار نمی‌رود و در واقع فرآورده بازیافتی محسوب می‌شود. تحت فشار قرار دادن تولیدکنندگان روغن تصفیه دوم که یک محصول بازیافتی است، در نقطه مقابل سیاست حمایتی معمول و متداول در قبال بازیافت کنندگان است و موجب آسیب دیدن این بنگاه‌های اقتصادی، کاهش سودآوری و تولید آن‌ها و در نتیجه فعالیت کمتر این واحدها می‌گردد که فارغ از آثار اقتصادی آن، منجر به عدم بازیافت پسماندهای خطرناک پالایشگاه‌ها و آسیب دیدن محیط‌زیست می‌گردد.

۳. هیدروکربن‌ها که محصولات حاصل از حلال‌ها و فرآوردهای نفتی عرضه شده در بورس انرژی و وکیوم با توم عرضه شده در بورس کالا می‌باشند، بعضاً با رقبابت ۶۰ و حتی ۱۰۰ درصدی مجبور به تأمین خوارک از مکانیسم بورس می‌شوند (مستندات مربوط به رقبتها فوچ موجود است). البته سایر هزینه‌های تولید این واحدها نیز همانند سایر واحدهای پایین‌دستی صنعت نفت (اعم از حمل و نقل، تامین تجهیزات و قطعات و ...) همزمان با تورم سالانه بشدت افزایش می‌یابد که عموماً با نرخی حتی بالاتر از نرخ آزاد امکان پوشش این افزایش هزینه‌ها وجود دارد.

با توجه به توضیحات فوق و تعریف مندرج در بند (۸) ماده (۱) قانون اصلاح قانون نفت سال مصوب سال ۱۳۹۰، فرآوردهای نفتی به صورت زیر تعریف شده است:

"کلیه محصولاتی که در تأسیسات فرآوری و پالایش نفت به دست می‌آید و می‌تواند به طور مستقیم مصرف و یا در سایر واحدهای عملیاتی و پتروشیمیایی به محصول نهائی تبدیل شود."

در بند (۶) ماده (۱) همین قانون در تعریف واحد عملیاتی اینگونه آمده است:

"واحد عملیاتی: هر واحد، سازمان، مؤسسه یا شرکتی که عملیات بالادستی یا پایین‌دستی نفت را به صورت اصلی، فرعی، تخصصی، عمومی و خدماتی نفتی بر اساس قوانین و مقررات مربوط عهده دار است."

در بندهای (۱۸) و (۱۹) ماده (۱) قانون مزبور درباره تعریف شرکت‌های اصلی و فرعی آمده است:

"شرکت‌های اصلی تابعه وزارت نفت: شرکت‌های ملی نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش و پخش فرآوردهای نفتی ایران که تابع وزارت نفت می‌باشند".

"شرکت‌های فرعی تابعه وزارت نفت: شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آنها متعلق به شرکت‌های اصلی تابعه وزارت نفت است".

با توجه به تعاریف فوق از فرآورده نفتی و جزئیاتی که در مورد اجزاء مندرج در این تعریف بیان شده است، قیر، روغن تصفیه دوم و تصفیه اول و پارافین باید از شمولیت بند (۱) ماده (۸) آین‌نامه اجرایی تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز خارج شود.

علاوه بر این‌ها نکته حائز اهمیت این است که تولیدکنندگان روغن تصفیه اول، مواد اولیه خود را از طریق بورس کالا خریداری می‌نمایند و با توجه به قیمت آزاد و رقبابتی در این بازار و نیز تهیه سایر مواد اولیه و تمامی تجهیزات در بازار آزاد، علی‌رغم در نظر گرفته شدن ارز نیمایی ۲۸۵۰۰ تومانی برای برگشت ارز و رفع تعهد این واحدها، عملاً این تولیدکنندگان برای تولید محصول خود در بازار آزاد فعالیت می‌کنند و براساس دلار غیررسمی که حدود ۵۵۰۰۰ تومان قیمت دارد مخارج خود را پرداخت می‌نمایند؛

لذا قرار گرفتن آنها در زمرة گروهی که متعهد به بازگشت ارز خود از طریق سامانه نیما و دریافت مبلغ ۲۸۵۰۰ تومان به ازای هر دلار باشند، منطقی نیست. در مجموع در خصوص محصولات ذکر شده موارد ذیل قابل تأمل است:

۱. کلیه تولیدکنندگان قیر، خوراک(وکیوم باتوم) واحد تولیدی خود را با رقابت و به روش حراج باز در بورس کالای ایران خریداری می‌کنند. با استادد به آمار، میانگین رقابت خرید وکیوم باتوم به میزان ۷۰ درصد می‌باشد که با تبدیل به ارز، نرخ هر دلار خوراک معادل حدود ۴۸ هزار تومان محاسبه می‌شود.

۲. به دلیل محدودیت بانکی و تحریمهای ظالمانه، صادرکنندگان قیر بعضاً الزام به تهاتر کالا به کالا در بازار هدف برای تسویه می‌باشند که این واردات از طریق کوتاژهای صادراتی این دسته از صادرکنندگان تهاتر و رفع تعهد می‌شود.

۳. با توجه به قیمت‌های جهانی و ریسک‌های ناشی از تحریم، حداقل قیمت فروش محصول FOB ایران حدود ۳۰-۲۰ درصد پایین‌تر از قیمت‌های جهانی می‌باشد. لذا با فرض قیمت ۳۰۰ دلاری فروش فوب و ۱۵ درصد هزینه‌های سربار تولید و نرخ ۳۸۰۰۰ تومانی فروش ارز در سامانه نیما، قیمت وکیوم باتوم در بورس کالای ایران بايستی حدود ۹ میلیون تومان باشد در حالی که قیمت‌های فعلی وکیوم باتوم در بورس کالای ایران حدود ۱۳-۱۴ میلیون تومان به‌ازای هر تن می‌باشد. لذا با الزام برگشت ارز در سامانه نیما علاوه‌جذبیت صادراتی محصول قیر در مقایسه با رقبای جهانی (بوزیر کشور عراق) از میان خواهد رفت و صادرات افت محسوسی خواهد داشت.

۴. واحدهای تولید کننده و صادرکننده قیر هزینه‌های سوت و انرژی را در پایانه‌های صادراتی با نرخ‌های جهانی می‌پردازند. همچنین هزینه‌های بندری با نرخ دلار PMO که حدود ۴۳ هزار تومان می‌باشد، پرداخت می‌گردد. لذا این واحدها مشمول هیچگونه سوبسید یا یارانه نگردیده و هزینه‌های خود را با نرخ‌های بالاتر از نرخ سامانه نیما می‌پردازند.

۵. محصولات پارافینی(انواع پارافین، فوتس، وازلین، پارافین مایع و موک پارافین) طی سالیان متمادی با تذکر گمرک، کدهای متفاوتی برای آنها تعریف شده است که باید به همراه شرح همه کدها مد نظر قرار گیرد. همچنین تولیدکنندگان پارافین و مشتقات آن مواد اولیه خود شامل اسلک وکس،^۱ آیزوریسایکل و پترولاتوم را از بورس کالا و در بازار رقابتی در بورس بین ۵۰ الی ۸۰٪ بالاتر از قیمت عرضه شده خریداری کرده و صادر می‌کنند و نرخ نیمائی برای خرید مواد اولیه صرفاً شامل چهار شرکت تولیدکننده روغن می‌باشد، نه صنایع پائین دستی آنان.

۶. علاوه بر موارد فوق پیشنهاد می‌شود هر گونه مصوبه‌ای برای اجرا، دارای دوره تنفس حداقل ۴ ماهه باشد که با دوره رفع تعهد کوتاژهای صادراتی برابر می‌باشد.

جمع‌بندی نهایی و پیشنهادات

با توجه به توضیحات ارائه شده در متن گزارش، صادرکنندگان صنایع پایین دستی نفت که با توجه به فضای رقابتی عملیات آنها اعم از نحوه خرید خوراک از مکانیسم بورس‌های کالا و انرژی با نرخ رقابتی در حد بازار آزاد(۵۰ هزار تومانی)، حمل و نقل،

۱- اسلک خریداری شده برای تولید پارافین با نرخ نیمایی خریداری نمی‌شود و ضریب مرغوبیت اسلک وکس گاهاً تا ۱۵۰ درصد بالاتر از نرخ لوبکات بدست تولیدکننده پارافین می‌رسد.

تأمین تجهیزات و انواع افودنی‌ها اقدام می‌نمایند و بدلیل مقیاس کوچک صادرات این شرکتها و صادرات عمدتاً زمینی به کشور های عراق و افغانستان که امکان تأمین حواله‌های ارزی با ارزهای باکیفیت در حوزه‌ی حواله را دارا نمی‌باشند، پیشنهاد و تأکید می‌شود که تعرفه‌های کالایی زیر از شمول بازگشت صد درصدی ارز و عرضه در سامانه‌ی نیما معاف گرددند و بدلیل هزینه‌های جابجایی و بازگشت ارز، مانند سال گذشته ملزم به بازگشت ۹۰ درصد ارز به روش‌های گوناگون به چرخه‌ی اقتصادی کشور گردند.

- قیر با کد تعرفه ۲۷۱۳۲۰۰
- هیدروکربن سبک با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۲۹۰
- روغن پایه و سوخت تقطیری ۲۷۱۰۱۹۹۰
- روغن موتور با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۹۱۰
- گریس با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۹۲۰
- روغن پایه معدنی با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۹۴۰
- روغن صنعتی با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۹۵۰
- روغن های نفتی و روغن های حاصل از مواد معدنی قیری با کد تعرفه ۲۷۱۰۲۰۰۰
- سایر با کد تعرفه ۲۷۱۰۹۹۰۰
- واژلین با کد تعرفه ۲۷۱۲۱۰۹۰ و ۲۷۱۲۱۰۱۰
- موم پارافین با کد تعرفه ۲۷۱۲۲۰۰۰
- پارافین جامد با کد تعرفه ۲۷۱۲۹۰۹۰ و ۲۷۱۲۲۰۹۰
- فوتس اویل با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۹۴۰ و ۲۷۱۲۹۰۹۰
- پارافین مایع با کد تعرفه ۲۷۱۲۹۰۱۰

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job-makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>